

Jeżeli zdajesz maturę rozszerzoną z polskiego, to koniecznie zapisz te informacje, bo pokazują wszystkie zagadnienia, które mogą pojawić się w wypracowaniu w maju!

CKE udostępniła na swojej stronie tabelkę z kluczowymi terminami i pojęciami. Na rozszerzeniu będziesz musiał/musiła rozważyć sposoby lub funkcje realizacji jednego z tych zagadnień.

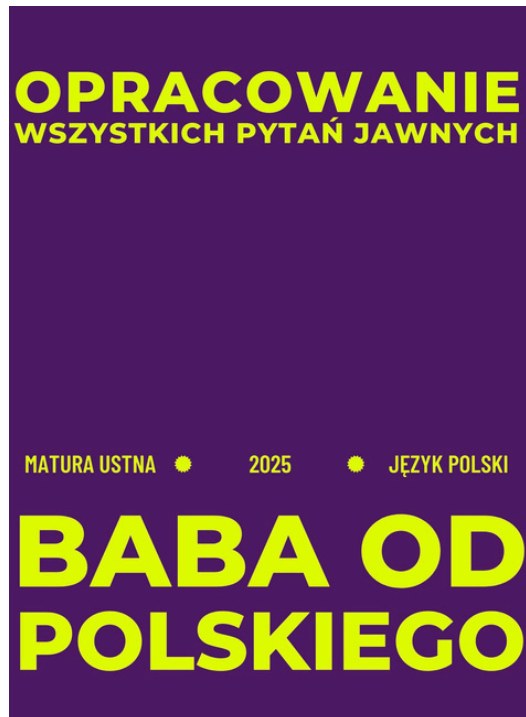
Erudycja zdającego rozumiana jako przemyślane i celowe wykorzystanie wiedzy przedmiotowej może być doskonała poprzez systematyczne wprowadzanie pojęć umożliwiających pogłębioną interpretację tekstu literackiego, utrwalanie tych pojęć funkcjonalne przywoływanie w trakcie różnorodnych ćwiczeń na lekcjach języka polskiego. Zadanie to może ułatwić zestawienie potrzebnych pojęć zawartych w podstawie programowej szkoły podstawowej i ponadpodstawowej. Przykładowe zestawienie wybranych pojęć z zakresu kształcenia literackiego i kulturowego obrazuje poniższa tabela.

Zestawienie terminów i pojęć w podstawie programowej				
Terminy	szkoła podstawowa		szkoła ponadpodstawowa	
	kl. IV–VI	kl. VII i VIII	zakres podstawowy	zakres rozszerzony
literatura		literatura piękna, literatura naukowa, popularnonaukowa,	motyw literacki, topos, motywy biblijne i antyczne	tradycja literacka i kulturowa
epoki literackie			starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r., programy epoki literackiej	prądy literackie, grupa literacka, pokolenie literackie, tradycja biblijna i antyczna w kulturze współczesnej
rodzaje literackie	proza realistyczna, fantastycznonaukowa, utwory fantasy, poezja	epika, liryka i dramat		odmiany synkretyzmu rodzajowego
gatunki literackie	baśń, legenda, bajka, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowela, dziennik, pamiętnik, powieść, odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy	pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia	gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, epos, oda, tragedia antyczna, psalm, kronika, satyra, sielanka, ballada, dramat romantyczny, powieść poetycka, odmiany powieści i dramatu	

JESZCZE ZDĄŻYSZ PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO MATURY 2025!

Skorzystaj z bestsellerowych opracowań pytań jawnych na maturę ustną 2025!

Opracowałam 68 pytań w taki sposób, że czytasz i już wiesz, jak udzielić odpowiedzi na komplet punktów!

A jeśli chcesz się dowiedzieć, jak przebiega egzamin ustny – sięgnij po mojego ebooka!

Kliknij na produkt, aby przejść do sklepu

[autopromocja]

utwór literacki	tytuł, podtytuł, motto, puenta, punktu kulminacyjny; elementy świata przedstawionego, wydarzenia fabuły, obrazy poetyckie, fikcja literacka, elementy realistyczne i fantastyczne, dialog, monolog, podmiot liryczny, narrator, bohater, narracja pierwszoosobowa i trzecioosobowa, bohater główny i drugoplanowy, wątek główny, wątki poboczne, znaczenia dosłowne i przenośne,	akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog	treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego, sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej, kontynuacje i nawiązania	odmiany synkretyzmu gatunkowego, parafraza, parodia, trawestacja, aluzja literacka, warstwa semantyczna i semiotyczna archetyp, synteza sztuk
środki artystycznego wyrazu	epitet, porównanie, przenośnia, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofa, anafora, pytanie retoryczne, powtórzenie, wers, rym, strofa, refren, liczba sylab w wersie	neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokacja, symbol, alegoria	środki znaczeniowe: oksymoron, peryfraza, eufonia, hiperbola; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antyteza, paralelizm, wyliczenie, epifora, elipsa; wersyfikacyjne, w tym przerzutnia	aliteracja, paronomazja, kontaminacja, metonimia, synekdocha, synestezja, odmiany inwersji, gradacja
konwencje literackie, kategorie estetyczne		komizm, ironia	konwencje: fantastyczna, symboliczna, mimetyczna, realistyczna, naturalistyczna, groteskową, ironia, autoironia, komizm, tragizm, humor, patos, groteska	mitologizacja i demitologizacja, konwencje: baśniowa, oniryczna, turpistyczna, nadrealistyczna, postmodernistyczna; przemiany konwencji
konteksty		biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny	historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny	
filozofia			główne prądy filozoficzne	poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach

tekst nieliteracki	inne teksty kultury, estetyka, tekst informacyjny, publicystyczny, temat i główna myśl tekstu, tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, fakty, opinie	publicystyka, tekst publicystyczny, popularnonaukowy, naukowy; gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton	publicystyczny, popularnonaukowy, naukowy; struktura tekstu: sens, główna myśl, sposób prowadzenia wywodu, argumentacja; artykuł, felieton, reportaż; teksty retoryczne (przemówienie, laudacja, homilia), popularnonaukowe i naukowe (rozprawa); wiadomość, komentarz, środki językowe	
tekst kultury/ dzieło sztuki	komiks, teatr, film, muzyka, sztuki plastyczne i audiowizualne; gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka dzieła filmowego i telewizyjnego	adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, obraz, grafika, rzeźba, fotografia	teatr grecki, katharsis, pozaliterackie teksty kultury, kultura wysoka, kultura popularna, arcydzieło	główne style w architekturze i sztuce
wartości		problematyka egzystencjalna, wartości estetyczne, wartości uniwersalne		poznawcze, etyczne, estetyczne

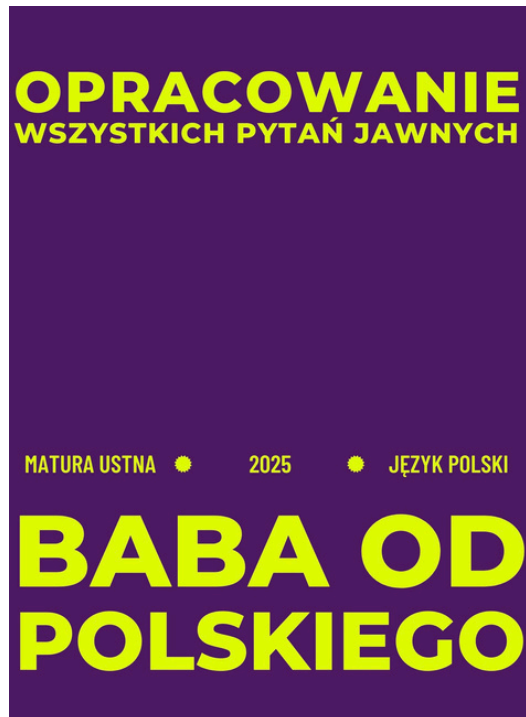
W 2023 i 2024 r. wyglądało to tak, że CKE dosłownie wzięło dwa pojęcia z tej tabelki i wykorzystało jako temat wypracowania. W tym roku może być podobnie: albo będą jakieś pojęcia z zakresu rozszerzonego, np. wpływ archetypów na strukturę dzieła literackiego czy funkcje synkretyzmu gatunkowego, albo pojęcia z podstawy ale w ujęciu analitycznym: np. funkcje ironii w tekście literackim czy np. wpływ prądów filozoficznych na strukturę utworu.

Możliwości jest sporo, więc nie bawimy się w typowanie tematów, ale jeżeli chcesz się dobrze przygotować do rozszerzenia, to koniecznie opracuj wszystkie zagadnienia z tej tabelki. I daj znać komuś, kto będzie zdawać rozszerzenie w tym roku!

JESZCZE ZDĄŻYSZ PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO MATURY 2025!

Skorzystaj z bestsellerowych opracowań pytań jawnych na maturę ustną 2025!

Opracowałam 68 pytań w taki sposób, że czytasz i już wiesz, jak udzielić odpowiedzi na komplet punktów!

A jeśli chcesz się dowiedzieć, jak przebiega egzamin ustny – sięgnij po mojego ebooka!

Kliknij na produkt, aby przejść do sklepu

[autopromocja]